

Konto, og hvorledes en anden Del ligefrem er fremkommen ved Inddragelse af Statsstilskud, som ere bestemt tilfagte i tidligere Tider. Naar det nu er blevet sagt, at man jo ikke behøvede at gaa saa vidt, som dette Lovforslag foreslaar, at man simpelthen altsaa fremtidigt kunde ordne dette Forhold paa Finantsloven, og at man kunde overlade det til hvert Aars Rigsdag at afgjøre dette Spørgsmaal, skal jeg dog bemærke, at hvad man vil naae, er netop at ordne disse Forhold paa en mere blivende Maade ved denne Lov. Men dette er ingenlunde det Samme, som at man vil unddrage den fra Rigsdagens Myndighed; thi enhver Lov kan jo forandres ved Lov, og lige saa fuldt som Rigsdagen kan give denne Lov, vil en kommende Rigsdag kunne give en Lov, som forandrer den. Men hvad man vil opnaa, er her ganske det Samme, som hvor man bestemmer, at Et eller Andet ordnes ved Lov, eller at Forandring paa et eller andet Omraade skal ske ved Lov. Man vil sikkre sig, at en saadan Forandring kun foregaar efter en grundig, moden og omhyggelig Overveelse af Forholdet, og det vil ikke altid være Tilfældet, naar Forandring kan ske paa Finantsloven. I det et saadant Forhold kun kan forandres ved særlig Lov, vil Forholdet blive undersøgt og behandlet for sig selv og afgjort efter sit eget Indhold og efter hvad Forholdet fører med sig. Naar det derimod skal afgjøres paa Finantsloven, vil det komme under et Pres fra forskjellige Sider. Da ville de øieblikkelige politiske Tilstande gjøre sig gjældende, men fremfor Alt vil det gjøre sig gjældende, at Finantsloven skal og maa vedtages. Er der Uoverensstemmelse paa forskjellige Punkter, slutter man Kompromis paa et eller andet Punkt, og Følgen bliver let den, at man kommer til et Resultat paa nogle Punkter, som man neppe vilde være kommen til, naar Spørgsmaalet havde foreligget rent og klart for sig og ikke blandet sammen med andre Spørgsmaal, som samtidigt skulle have deres Afgjørelse. Jeg tillægger det derfor ikke ringe Betydning, at det netop her i et særligt Lovforslag bestemmes, hvorledes Universitetets Underskud fremtidigt skal dækkes, saa at det dermed er givet, at, naar man kommer til Forandring heri, vil det blive efter en omhyggelig Overveelse af samtlige Forhold. Hele Sagen bliver ikke derved i mindste Maade unddragen den lovgivende Magts Myndighed. — I Forbigaaende skal jeg gjøre en lille Bemærkning for at berigtige en Udtalelse, der rinder mig i Hu, og som fremkom fra det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds. Universitetets Rektor udtalte ikke ved Jubelfesten, at Tschö Brahe ikke havde faaet nogen videnskabelig Dannelselse, men kun, at han ikke var knyttet til Universitetet som Lærer, hvilket selvfølgelig er noget ganske Andet. Det ærede Medlem fra Ribe Amts 3die Valgkreds udtalte, at dette Lovforslag hvilede paa en høj Grad af Mis-

tillid til de kommende Rigsdage. Dette behøver slet ikke at være Tilfældet, thi Sagen er jo den, at det meget vel kan være Tilfældet, at man til enkelte Tider kommer under et saadant særligt Tryk, at man ser sig om overalt paa Finantsloven, hvor man kan gjøre en Besparelse. Vi kjende det fra tidligere Tid. Jeg skal saaledes henvise til, hvad der skete 1857 og 1865. I begge Aar inddrog man det Statsstilskud, som var tilfikkret Universitetet, af Hensyn til den øieblikkelige Trang, hvori Finantserne befandt sig. Og Faren er da den, at, om man end i det Hele og Store kan have den rigtige Forestilling om, det rigtige Indtryk af Universitetets Betydning for hele det aandelige Liv i Landet, vil det dog ikke altid være Tilfældet, at man har det samme klare Blik for Betydningen af alle Enkeltheder, at man ser, hvorledes det Hele hænger sammen, hvorledes Universitetets Virksomhed i dets Helhed kan svækkes ved, at man svækker det paa enkelte Punkter. Man kan — og man kan gjøre det i meget god Tro — tro, at man godt kan slaa af paa en eller anden Konto, at det ikke gjør saa nyt, om der bliver en Lærer mindre, at man kan nøies med noget Mindre til det videnskabelige Apparat, og ikke ret ser, at man derved kommer til at svække Universitetet mere, end man selv vil. Denne Fristelse, hvori man kunde komme til i trange Tider at slaa af hist og her, at knappe lidt af paa en eller anden Konto, saaledes som vi altsaa have Exempler paa i Fortiden, vil selvfølgelig blive desto større og komme desto stærkere frem, jo større det Bøls er, som skal dækkes af de aarlige Statsindtægter. Naar Talen er om et Bøls paa 5—600,000 Kr., der skal bevilges, saa vil man kunne blive under saadanne Forhold mere tilbøielig til at tro, at der nok kunde knappes Noget af, spares Noget og vindes noget mere Betydeligt, end naar Talen kun er om at bevilge af Statskassens løbende Indtægter et mindre Bøls til at dække den Underbalance, der fremkommer, efter at først Udgifterne ere saa vidt mulig afholdte af Renteindtægterne. Jeg maa saaledes bestemt hævde, at der ingenlunde gennem dette Lovforslag aabenbarer sig en Mistillid overfor Rigsdagen eller overfor kommende Rigsdage med Hensyn til deres Villie til at opretholde Universitetet; men jeg maa tillige hævde, at der paa Grund af Forhold og Omstændigheder meget let alligevel vilde kunne opstaa Farer for, at Universitetet ikke kommer fuldt ud til at virke, som det skal, fordi man paa enkelte Konti finder Anledning til at knappe af. Dette behøver ikke at være et Udtryk for, som det ærede Medlem sagde, at man vil Universitetet tillivs. Jeg maa derfor anfæ det for særdeles ønskeligt, om man nu kunde og vilde komme til en Ordning af Universitetets Budget, der gav noget mere Betydning, end Tilfældet har været i de sidste 7 Aar, for, at det vil blive istand til til enhver Tid at